

חקירת אירועי אלימות שוטרים בעמונה ע"י המחלקה לחקירות שוטרים

דו"ח מקיף

1. הקדמה:

בבוקר יום רביעי, 1 בפברואר 2006, ניצבו מסביב לתשעה בתים על מדרגת ההר במאחז עמונה כמה אלפי מפגינים, ומולם כוחות משטרה וצבא גדולים. בערב של אותו יום ניצבו על המדרון בעמונה שרידיהם של תשעת המבנים, ואולם לבתי החולים הובהלו בינתיים יותר מ-220 פצועים. בחמש השנים שחלפו מאז אירועי אוקטובר 2000 במגזר הערבי, לא ידעה ישראל אירועים של התנגשות אזרחים עם כוחות הביטחון שהובילו למספר נפגעים בסדר גודל דומה." (דברי הפתיחה לדו"ח הביניים של ועדת החקירה הפרלמנטרית לאירועי עמונה).

אין ספק, שארוע עמונה היה ארוע טראומטי בקנה מידה לאומי. בסרטון הסברה שנערך ע"י ארגון זכויות האדם בישי"ע עבור ועדת החקירה הפרלמנטרית, הוצגו - זה לעומת זה - **נהלי המשטרה מחד, ואופן פעולת השוטרים בשטח מאידך**. לאחר הצפייה בסרטון אמר יו"ר הוועדה ח"כ ד"ר יובל שטייניץ: "אני מוכרח להגיד שקשה להמשיך אחרי הסרט הקשה הזה... נצטרך לשאול שאלות לגבי חלק מהדברים שרואים בסרט הזה. **אנחנו רואים פה אלימות קשה מאוד**... עבירות על החוק, או אלימות כזו או אחרת, מצד חלק מהאנשים, **לא נותנים לאף אחד זכות לאלימות בלתי מובחנת, בניגוד לכללים ולהוראות**, ואנחנו נבדוק את העניין."

חקירת האירועים האלימים בעמונה, והעבירות על החוק שבוצעו במהלך אירועים אלה ע"י שוטרי משטרת ישראל - הוטלה על המחלקה לחקירות שוטרים. מטרתו של דו"ח זה היא לבחון, כיצד התמודדה מח"ש עם משימת החקירה, מה היו תוצאותיה, וכן מה היו הכשלים והליקויים שהובילו לתוצאות אלה. **לצורך הכנת הדו"ח נלמדו לעומקם קרוב ל-100 תיקי מח"ש שנסגרו, תוך בחינת שיטות החקירה ודרכי קבלת ההחלטות, ותוך ניתוח החסכים, הסיבות והכשלים שהביאו לסגירתם.** מטרת הדו"ח היא **ביקורת בונה**, ועל כן הוא מוגש בראש ובראשונה **לשר המשפטים, וליועץ המשפטי לממשלה**. בנוסף, מוגש הדו"ח לגופים הממונים על ביקורת המדינה: **מבקר המדינה, וחברי הוועדות הרלוונטיות הכנסת**. גופים אלה בחנו וביקרו לא-אחת את דרכי עבודתה של המחלקה לחקירות שוטרים, ואף אבחנו ליקויים בדרכי פעולתה, אך כפי הנראה **מעולם לא בוצע על ידם או הונח בפניהם דו"ח המבוסס על ניתוח שיטתי ומעמיק של תיקי החקירה עצמם, של שיטות החקירה ושל דרכי קבלת ההחלטות**.

הדו"ח חושף ליקויים רבים בעבודת מח"ש, אשר רובם ככולם ניתנים לתיקון, גם אם לא בהתייחס לתיקי עמונה עצמם, שלגבי רובם הסתיים כבר שלב הערעורים. **חלק ניכר מהליקויים שהדו"ח מאתר ומנתח הינם ליקויים מערכתיים, המאפיינים את עבודת מח"ש בכללה**. תקוותנו היא שהדו"ח ילמד ע"י כל הגורמים אליהם הוא מופנה, וישמש מקור וזרז לשיפור ולתיקון, שכן על מנת לזכות את אזרחי ישראל במשטרה טובה יותר, יש צורך גם במחלקת חקירות שוטרים יעילה ומקצועית יותר.